

**AVRUPA YABAN HAYATI VE YAŞAM ORTAMLARININ KORUNMASI
(BERN) SÖZLEŞMESİ
BERN CONVENTION**

Yürürlüğe Giriş Yılı	1982
Merkez	Strazburg, Fransa
Amacı	Yabani flora ve fauna türlerinin ve habitatlarının korunmasını sağlamak (Eklerde belirtilen nesli tehlike altında olan ve korunmaya muhtaç göçmen türler de dahil olmak üzere nesli tükenmekte olan ve korunmaya muhtaç türlere özel önem verilmektedir.)
Türkiye'nin Üyeliği	
Taraflar	53 üye AB, Almanya, Arnavutluk, Andora, Azerbaycan, Avusturya, Belçika, Belarus, Birleşik Krallık, Burkina Faso, Bosna Hersek, Bulgaristan, Çekya, Danimarka, Estonya, Ermenistan, Fas, Finlandiya, Fransa, Gürcistan, GKRY, Hırvatistan, Hollanda, İspanya, İsveç, İsviçre, İzlanda, İrlanda, İtalya, Karadağ, Letonya, Lihtenştayn, Litvanya, Lüksemburg, Macaristan, Malta, Moldova, Monako, Kuzey Makedonya, Norveç, Polonya, Portekiz, Romanya, Rusya, San Mario, Senegal, Sırbistan, Slovakya, Slovenya, Tunus, Türkiye, Ukrayna, Yunanistan
Genel Sekreter	Marija Pejčinović Burić (Hırvatistan)
Türkiye Odak Noktası	Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğü
Ekleri	Ek I: Kesin korunan flora türleri. Ek II: Kesin korunan fauna türleri. Ek III: Korunan fauna türleri. Ek IV: Yasaklanan av metot ve araçları ile diğer yasak işletme şekilleri.
Resmi Dilleri	Almanca, Fransızca, İngilizce, İtalyanca, Rusça
Resmi İnternet Sitesi	https://www.coe.int/en/web/bern-convention/
Türkiye'de Kabulü	Sözleşme, 09.01.1984 tarih ve 84/7601 sayılı Bakanlar Kurulu Kararıyla onaylanarak, 20.02.1984 tarih ve 18318 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanarak 01.09.1984 tarihinde yürürlüğe girmiştir.

Sözleşme ve Misyonu

Bern Sözleşmesi, Avrupa kıtasının doğal mirasının çoğunu kapsayan ve bazı Afrika Devletlerine kadar uzanan, doğanın korunması alanında bağlayıcı uluslararası bir yasal araçtır. Dünya çapında türünün tek bölgesel Sözleşmesi olup yabani flora ve fauna ile doğal yaşam alanlarını korumayı ve bu alanda Avrupa iş birliğini ilerletmeyi amaçlamaktadır. Sözleşme, diğer politikaların doğal miras üzerindeki etkisini de dikkate almakta ve korunması ve gelecek nesillere aktarılması gereken vahşi flora ve faunanın değerini tanımaktadır.

Taraflar, planlama ve geliştirilmenin doğal çevre üzerindeki etkisini göz önünde bulundurarak, ulusal koruma politikalarını desteklemeyi taahhüt etmiştir.

Sözleşme'nin amacı; yabani bitki ve hayvan varlığını ve bunların yaşam ortamlarını muhafaza etmek, özellikle birden fazla devletin iş birliğini gerektiren ortamların korunmasını sağlamak ve bu iş birliğini geliştirmektir.

Sözleşme'nin Yapısı

Daimi Komite; Bern Sözleşmesi'nin yönetim organıdır. Ulusal ve uluslararası düzeyde tüm Akit Tarafların yanı sıra hem hükümet hem de hükümet dışı gözlemci devletleri ve kuruluşları içerir. Her yıl Strazburg'da toplanan Daimi Komite, Sözleşme'nin amaçlarına ulaşmak ve etkinliğini artırmak için alınması gereken önlemlere ilişkin tavsiyeleri kabul etmektedir. Ayrıca, Sözleşme'nin uygulanmasını izler ve daha da geliştirilmesi konusunda rehberlik sağlar.

Daimi Komite Bürosu; Daimi Komite Toplantıları arasındaki sürede idari ve örgütsel kararlar alır. Daimi Komite Başkanı, Başkan Yardımcısı, önceki Başkan ve iki ek Büro üyesini içerir ve Sekretarya tarafından desteklenir. Büro toplantılarının raporları Taraflara ve gözlemcilere sunulur.

Bern Sözleşmesi Sekretaryası; Avrupa Konseyi tarafından sağlanır ve Daimi Komite tarafından istenebilecek idari ve diğer hizmetleri sağlar. Sekretarya aynı zamanda Daimi Komite ve Bürosu ile Sözleşme altında kurulan Uzman Grupları ve geçici çalışma grupları tarafından incelenmesi gereken tüm belge ve raporların toplanmasından ve dağıtılmasından sorumludur.

Türkiye'nin Sözleşme Kapsamındaki Faaliyetleri

Sözleşme, 09.01.1984 tarih ve 84/7601 sayılı Bakanlar Kurulu Kararıyla onaylanarak, 20.02.1984 tarih ve 18318 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanarak 01.09.1984 tarihinde yürürlüğe girmiştir. Sözleşmeyle ilgili ulusal faaliyetler Tarım ve Orman Bakanlığı Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğü odak noktasında yürütülmektedir.

T. C. Resmî Gazete

Kuruluş Tarihi : (7 Teşrinievvel 1336) - 7 Ekim 1920

Yönetim ve Yazı İşleri İçin Başbakanlık Neşriyat Daire Başkanlığına başvurulur	20 Şubat 1984 PAZARTESİ	Sayı : 18318
---	----------------------------	--------------

YÜRÜTME VE İDARE BÖLÜMÜ

Milletlerarası Sözleşme

Karar Sayısı : 84/7601

Avrupa Konseyi çerçevesinde hazırlanan ve 24/12/1979 tarihli ve 7/18658 sayılı Kararname ile imzalanması uygun görülen "Avrupa'nın Yaban Hayatı ve Yaşama Ortamlarını Koruma Sözleşmesi" nin, ekli listede belirtilen ihtirazi kayıtlarla, onaylanması; Dışişleri Bakanlığının 30/12/1983 tarihli ve EİUE/VI-2960/3185 sayılı yazısı üzerine, 31/5/1983 tarihli ve 244 sayılı Kanununun 3 üncü ve 5 inci maddelerine göre, Bakanlar Kurulunca 9/1/1984 tarihinde kararlaştırılmıştır.

Kenan EVREN
Cumhurbaşkanı

T. ÖZAL
Başbakan

İ. K. ERDEM
Devlet Bak. - Başbakan Yrd.

A. TENKEKİ
Devlet Bakanı

Z. YAVUZTÜRK
Millî Savunma Bakanı

M. V. DİNÇERLER
Millî Eğitim Gençlik ve Spor Bakan

K. OKSAY
Devlet Bakanı

İ. ÖZDAĞLAR
Devlet Bakanı

A. TANRIYAR
İçişleri Bakanı

İ. S. GİRAY
Bayındırlık ve İskân Bakanı

A. M. YILMAZ
Devlet Bakanı

A. K. ALPEMOÇİN
Devlet Bakanı

V. HALEFOĞLU
Dışişleri Bakanı

S. N. TÖREL
Devlet Bakanı

M. N. ELDEM
Adalet Bakanı

V. ARIKAN
Maliye ve Gümrük Bakanı

M. AYDIN
Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanı

Yürütme ve İdare Bölümü Sayfa : 1

V. ATASOY Ulaştırma Bakanı	H. H. DOĞAN Tarım Orman ve Köylüleri Bakanı	M. KALEMLİ Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı
H. C. ARAL Sanayi ve Ticaret Bakanı	C. BÜYÜKBAŞ Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı	M. M. TAŞÇIOĞLU Kültür ve Turizm Bakanı

Avrupa'nın Yaban Hayatı ve Yaşama Ortamlarını Koruma Sözleşmesi

Ö N S Ö Z

Avrupa Konseyi'ne üye Devletler ve bu Sözleşmeyi imzalayan diğer Devletler; Avrupa Konseyi'nin, üyeleri arasında daha sıkı bir birliği gerçekleştirmek amacıyla dikkate alarak;

Avrupa Konseyi'nin, doğa koruması alanında diğer Devletlerle işbirliği yapma arzusunu gözönünde tutarak;

Yabani flora ve faunanın, korunması ve gelecek nesillere aktarılması gerekli, estetik, bilimsel, kültürel, rekreasyonel, ekonomik ve özgün değerde doğal bir miras oluşturduğunu takdir ederek;

Biyolojik dengelerin devamlılığında yabani flora ve faunanın oynadığı temel rolü bilerek;

Yabani flora ve faunanın bir çok türlerinin ciddi biçimde tükenmekte olduğu ve bazılarının yok olma tehlikesine maruz olduğunu kaydederek;

Doğal yaşama ortamlarının muhafazasının, yabani flora ve faunanın koruma ve muhafazasında hayati önemi olduğunu bilinciyle;

Yabani flora ve faunanın muhafazasının, hükümetlerin ulusal amaçları ve programlarında dikkate alınması ve özellikle göçmen türlerin korunmasında uluslararası işbirliğinin gerekliliğini takdir ederek;

Hükümetler ve uluslararası kuruluşlardan gelen ortak uygulamalara ilişkin talepleri, özellikle 1972 deki Birleşmiş Milletler Beşeri Çevre Konferansı ve Avrupa Konseyi Danışma Meclisince dile getirilen talepleri hatırd tutarak;

Yaban hayatının muhafazası konusunda, Avrupa İkinci Çevre Bakanlar Konferansı, 2 No. lu Tavsiye Kararlarının, özellikle izlenmesi dileğiyle,

Aşağıdaki hususları kabul etmişlerdir;

BÖLÜM I

Genel Hükümler

Madde 1

1. Bu Sözleşmenin amacı, yabani flora ve faunayı ve bunların yaşama ortamlarını muhafaza etmek, özellikle birden fazla devletin işbirliğini gerektirenlerin muhafazasını sağlamak ve bu işbirliğini geliştirmektir.

2. Nesli tehlikeye düşmüş ve düşebilecek türlere, özellikle göçmen olanlarına özel önem verilir.

Madde 2

Akit Taraflar, ekonomik ve rekreasyonel gereksinimleri ve yerel olarak risk altında bulunan alt türler, varyeteler veya formların isteklerini dikkate alırken, yabani flora ve faunanın, özellikle ekolojik, ekolojik bilimsel ve kültürel gereksinimlerini de karşılayacak düzeyde, popülasyonlarının devamı veya bu düzeye ulaştırılması için gerekli önlemleri alacaktır.

Madde 3

1 — Her Akit Taraf, yabani flora ve fauna ile doğal yaşama ortamlarının, bilhassa nesli tehlikeye düşmüş ve düşebilecek türlerin, özellikle endemik olanlarının

ve tehlikeye düşmüş yaşama ortamlarının, bu Sözleşme hükümlerine uygun olarak muhafazası amacıyla ulusal politikalarını geliştireceklerdir.

2 — Her Akit Taraf, planlama ve kalkınma politikalarını saptarken ve kirlenme ile mücadele önlemleri alırken, yabancı flora ve faunanın muhafazasına özen göstermeyi taahhüt eder.

3 — Her Akit Taraf, yabancı flora ve fauna ile bunların yaşama ortamlarının muhafazasının gerektirdiği eğitimi ve genel bilgi yayımını geliştirecektir.

BÖLÜM II

Yaşama Ortamlarının Korunması

Madde 4

1 — Her Akit Taraf, yabancı flora ve fauna türlerinin yaşama ortamlarının, özellikle I ve II nolu ek listelerde belirtilenlerin ve yok olma tehlikesi altında bulunan doğal yaşama ortamlarının muhafazasını güvence altına almak üzere, uygun ve gerekli yasal ve idari önlemleri alacaktır.

2 — Akit Taraflar, planlama ve kalkınma politikalarını saptarken, önceki paragraf uyarınca korunan sahaların muhafaza gereksinimlerine, bu gibi yerlerin her türlü tahribattan uzak veya tahribatın mümkün olan en alt düzeyde tutulmasına özen göstereceklerdir.

3 — Akit Taraflar, II ve III nolu ek listelerde belirtilen göçmen türler için önem taşıyan ve kışlama, toplanma, beslenme, üreme veya tüy değiştirme yönünden göç yollarına uygun ilişki konumunda bulunan sahaların korunmasına özel dikkat göstermeyi kabul ederler.

4 — Akit Taraflar, bu maddede değinilen doğal yaşama ortamlarının korunması için bunların sınır bölgelerinde bulunması halinde, çabalarını uyumlu kılmak yönünden eşgüdüm sağlamayı taahhüt ederler.

BÖLÜM III

Türlerin Korunması

Madde 5

Her Akit Taraf, I no. lu ek listede belirtilen yabancı flora türlerinin özel olarak korunmasını güvence altına alacak uygun ve gerekli yasal ve idari önlemleri alacaktır. Bu bitkilerin kasıtlı olarak koparılması, toplanması, kesilmesi veya köklenmesi yasaklanacaktır. Her Akit Taraf uygun hallerde, bu türlerin elde bulundurulmasını veya alım - satımını yasaklayacaktır.

Madde 6

Her Akit Taraf, II no. lu ek listede belirtilen yabancı fauna türlerinin özel olarak korunmasını güvence altına alacak uygun ve gerekli yasal ve idari önlemleri alacaktır. Bu türler için özellikle aşağıdaki hususlar yasaklanacaktır:

- a) Her türlü kasıtlı yakalama ve ahkoyma, kasıtlı öldürme şekilleri;
- b) Üreme veya dinlenme yerlerine kasıtlı olarak zarar vermek veya buraları tahrip etmek;
- c) Yabancı faunayı, bu Sözleşmenin amacına ters düşecek şekilde, özellikle üreme, geliştirme ve kış uykusu dönemlerinde kasıtlı olarak rahatsız etmek;
- d) Yabancı çevreden yumurta toplamak veya kasten tahrip etmek veya boş dağıtma bu yumurtaları ahkoymak;
- e) Bu madde hükümlerinin etkinliğine katkı sağlayacak hallerde, tahdit edilmiş hayvanlar ve hayvandan elde edilmiş kolayca tanımlanabilir herhangi bir kısım veya bunun kullanıldığı malzeme dahil, bu hayvanların canlı veya cansız olarak elde bulundurulması ve iç ticareti.

Madde 7

1 — Her Akit Taraf, III no. lu ek listede belirtilen yabancı faunanın korunmasını güvence altına alacak uygun ve gerekli yasal ve idari önlemleri alacaktır.

2 — III no. lu ek listede belirtilen yabancı faunanın her türlü işletme şekli, 2 maddenin şartları gözönünde tutularak, popülasyonlarının varlığını tehlikeye düşürmeyecek şekilde düzenlenmiş olacaktır.

3 — Alınacak önlemler;

a) Kapalı av mevsimlerini ve/veya işletmeyi düzenleyen diğer esasları,

b) Yabancı faunayı yeterli popülasyon düzeylerine ulaştırmak amacıyla, uygun durumlarda, işletmenin geçici veya bölgesel olarak yasaklanmasını,

c) Yabancı hayvanların canlı ve cansız olarak satışının, satmak amacıyla elde bulundurulmasının ve nakledilmesinin veya satışa çıkarılmasının uygun şekilde düzenlenmesi hususlarını,

Kapsayacaktır.

Madde 8

III no. lu ek listede belirlenen ve II no. lu ek listede belirlenmiş olup, 9 uncu Madde uyarınca istisnalar uygulanması söz konusu olan yabancı fauna türlerinin yakalanması ve öldürülmesi konusunda ise, Akit Taraflar, bu türlerin popülasyonlarının yerel olarak yok olmasına veya ciddi şekilde tedirgin edilmesine neden olacak her türlü ve özellikle IV no. lu ek listede belirlenen yakalama ve öldürme yollarının ve araçlarının kullanılmasını yasaklayacaklardır.

Madde 9

1 — Her Akit Taraf 4, 5, 6 ve 7 nci madde hükümlerine ve 8 inci maddede ifade edilen usullerin ve araçların kullanımının yasaklanması hükmüne uygun başka bir çözüm yolu olmadığı ve istisnai uygulamanın, bahis konusu popülasyonun devamlılığına zarar vermeyeceği hallerde;

— Flora ve faunanın korunması için;

— Tarım ürünlerine, hayvancılığa, ormanlara, bahkçılığa, sulara ve diğer arazi kullanım şekillerine yönelebilecek ciddi zararları önlemek için;

— Genel sağlık ve güvenlik, hava güvenliği veya diğer kamu yararı hallerinde;

— Araştırma eğitim amaçlarıyla, kaybolmuş türlerin yeniden getirilmesi, yeniden yerleştirilmesi ve gerekli beslenmenin sağlanması için;

— Belirli yabancı hayvan ve bitkilerin az miktarda alımı, saklanması veya diğer akılcı kullanımlarına, çok sıkı gözetim altında, selektif ve sınırlı olmak kaydıyla izin verilmesi yönünden,

İstisnalar getirebilir.

2 — Akit Taraflar, önceki paragrafta uygun olarak uyguladığı istisnalar hakkında Daimi Komiteye her iki yılda bir rapor gönderecektir. Bu raporlarda:

— İstisna kapsamına alınan veya daha önce alınmış olan popülasyonlar ve mümkün olduğu takdirde bunların sayısı,

— Kullanılmasına izin verilen yakalama ve öldürme şekilleri,

— Bu istisnanın uygulanmasına izin verilen hallerde risk olasılığı ve yer ve zaman koşulları,

— Koşulların yerine getirildiğini açıklayabilecek ve kullanılabilir araçlar, sınırlamalar ve bunları izleyecek elemanlar yönünden karar alabilecek yetkili makam,

— Yapılan kontroller;

Belirtilecektir.

BÖLÜM IV

Göçmen Türlerle İlişkin Özel Hükümler

Madde 10

Akit Taraflar, 4, 6, 7 ve 8 inci maddelerde belirtilen önlemlere ek olarak II ve III no. lu ek listelerde belirtilen göçmen türlerden, yayılım alanı kendi topraklarına girenlerin korunması yönündeki çabalarında eşgüdüm sağlamayı taahhüt ederler.

Akit Taraflar, 7 nci maddenin 3 a paragrafı uyarınca tayin edilmiş bulunan ava kapalı sezonlar ve/veya işletmeyi düzenleyecek diğer esasların III no. lu ek listede belirlenen göçmen türlerin gereksinmelerini karşılamak yönünden yeterli ve uygun biçimde düzenlenmesini sağlamak amacıyla gerekli önlemleri alacaklardır

BÖLÜM V

Tamamlayıcı Hükümler

Madde 11

1 — Bu Sözleşme hükümlerinin uygulanmasında Akit Taraflar;

a) Uygun ve gerekli olduğunda ve özellikle bu Sözleşmenin diğer maddelerine uygun olarak alınmış önlemlerin etkinliğinin artırılması yönünde işbirliği yapmayı,

b) Bu Sözleşmenin amaçlarına ilişkin konularda araştırma çalışmalarını teşvik etmeyi ve eşgüdümü sağlamayı,

Taahhüt ederler.

2 — Her Akit Taraf;

a) Diğer Akit Tarafların deneyimlerinin ışığı altında yapılan bir etüdle etkin ve kabul edilebilirliği saptanan yeniden yerleştirme çalışmalarının tehlikeye maruz bir türün muhafazasına katkısı olabileceği durumlarda, yabancı flora ve fauna yerli türlerinin yeniden yerleştirilmesini teşvik etmeyi,

b) Yerli olmayan türlerin getirilmesinin kesin kontrol altına alınmasını,

Taahhüt eder.

3 — Her Akit Taraf, I ve II no. lu ek listelere dahil edilmemiş bulunan ve fakat kendi ülkelerinde mutlak koruma altına alınan türleri Daimi Komiteye bildirecektir.

Madde 12

Akit Taraflar, yabancı flora ve fauna ile bunların yaşama ortamlarının korunması için bu Sözleşme ile getirilen hükümlerden daha sıkı önlemler alabilirler.

BÖLÜM VI

Daimi Komite

Madde 13

1 — Bu sözleşmenin amaçları için bir Daimi Komite oluşturulacaktır.

2 — Her Akit Taraf Daimi Komitede bir veya daha fazla delege ile temsil edilebilir. Her delegasyon bir oy hakkına sahip olacaktır. Avrupa Ekonomik Topluluğu kendi uzmanlık alanı dahilinde, bu Sözleşmeye taraf olan üye ülkelerinin sayısına eşit sayıda oy hakkı kullanacaktır, Avrupa Ekonomik Topluluğu, üye ülkelerinin oy hakkını kendilerinin kullanmaları halinde, o üye ülke adına oy kullanmayacaktır. aynı şekilde Avrupa Ekonomik Topluluğunun, adına oy kullandığı ülke, tekrar oy kullanamayacaktır.

3 — Avrupa Konseyinin Sözleşmeye taraf olmayan herhangi bir üye devleti, Komitede bir gözlemci ile temsil edilebilir.

Daimi Komite, Avrupa Konseyi üyesi olmayan ve bu Sözleşmeye taraf olmayan herhangi bir devleti, toplantılarından birinde bir gözlemci tarafından temsil edilmek üzere davet etmeye oybirliği ile karar verebilir.

Yabancı fauna ve flora ile bunların yaşama ortamlarının korunması, muhafazası

veya yönetiminde teknik yönden uzmanlaşmış olan ve aşağıdaki kategorilerden birine dahil olan;

a) Hükümet içi veya dışı organlardan oluşan uluslararası kurum ve kuruluşlar ile, Hükümete bağlı ulusal kurum ve kuruluşlar,

b) İçinde yer aldığı Devlet tarafından bu yönlü amaçları onaylamış bulunan Hükümet dışı, ulusal kurum ve kuruluşlar,

Komite toplantısında gözlemci olarak temsilci bulundurmak isteklerini en az üç ay öncesinden Avrupa Konseyi Genel Sekreterine bildirebilirler. Akit Tarafların üçte birinin, Genel Sekretere toplantıdan en geç bir ay öncesinde, karşıt görüşlerini bildirmemeleri halinde, bu kurum veya kuruluşlar Komite toplantısına katılabileceklerdir.

4 — Daimi Komite, Avrupa Konseyi Genel Sekreteri tarafından toplantıya çağrılacaktır. Komite, Sözleşmenin yürürlüğe giriş tarihini takip eden bir yıl içinde ilk toplantısını yapacaktır. Bundan sonraki toplantılar en azından her iki yılda bir ve bunun dışında Akit Tarafların çoğunluğunun istemde bulunması halinde yapılacaktır.

5 — Daimi Komite, Akit Tarafların yeter çoğunluğu ile toplanacaktır.

6 — Daimi Komite, bu Sözleşme hükümlerine uygun olarak kendi çalışma kurallarını belirleyecektir.

Madde 14

1 — Daimi Komite bu Sözleşmenin uygulanmasını izlemekle yükümlü olacaktır. Bu yükümlülük özellikle;

— Sözleşme hükümlerini, eklerini ve değişiklik gereklerini kapsayacak şekilde sürekli gözden geçirmek,

— Bu Sözleşmenin amaçları için alınacak önlemlerle ilgili olarak Akit Taraflara tavsiyelerde bulunmak,

— Bu Sözleşme çerçevesinde yürütülen faaliyetler konusunda kamuoyunu bilgilendirmek yönünden uygun önlemleri önermek,

— Avrupa Konseyine üye olmayan devletlerin bu Sözleşmeye katılmak üzere davet edilmeleri yönünden Bakanlar Komitesine önerilerde bulunmak,

— Türler ve tür gruplarının etkin muhafazasına ulaşmayı sağlamak üzere, Sözleşmeye taraf olmayan Devletlerle anlaşmalar yapmak konusundaki öneriler de dahil olmak üzere, Sözleşmenin etkinliği arttıracak her türlü öneride bulunmak, Hususlarını kapsayabilir.

2 — Daimi Komite, fonksiyonlarını yerine getirmek amacıyla kendi inisiyatifini ile Uzmanlar Grubu Toplantıları düzenleyebilir.

Madde 15

Daimi Komite, her toplantısından sonra Avrupa Konseyi Bakanlar Komitesine yaptığı çalışmalar ve Sözleşmenin işleyişi hakkında bir rapor sunacaktır.

BÖLÜM VII

Sözleşme Hükümlerinin Değiştirilmesi

Madde 16

1 — Bir Akit Taraf veya Bakanlar Komitesi tarafından bu Sözleşme maddelerine yapılan her değişiklik önerisi, Avrupa Konseyi Genel Sekreterine iletilir ve bu teklif Genel Sekreter tarafından, Daimi Komite toplantısından en geç iki ay önce, Avrupa Konseyine üye Devletlere, her imzacı devlete, her Akit Tarafa, Sözleşmenin 19 uncu maddesi hükümleri uyarınca Sözleşmeyi imzalamaya davet edilen her Devlete, ve Sözleşmenin 20 inci maddesi hükümleri uyarınca Sözleşmeye katılmaya davet edilen her Devlete bildirilir.

2 — Yukarıdaki paragraf hükümlerine uygun olarak getirilen değişiklik önerileri, Daimi Komite tarafından incelenerek;

a) 1-12 inci maddelerle ilgili olan değişiklikler için Komitede dörtte üç oy çokluğu ile benimsenen metin, kabul için Akit Taraflara sunulacaktır.

b) 13-24 ncü maddelerle ilgili olarak 3/4 oy çokluğu ile kabul edilen değişiklik metni Bakanlar Komitesinin tasvibine sunulacaktır. Bu tasvip işleminden sonra söz konusu metin Akit Tarafların kabulüne sunulacaktır.

3 — Her değişiklik, bütün Akit Tarafların değişiklik metinlerini kabul ettiklerini Genel Sekretere bildirmelerinden sonraki 30 uncu günde yürürlüğe girecektir.

4 — Bu maddenin 1, 2 a ve 3 ncü paragraflarında yer alan hükümler, Sözleşmeye yeni eklerin kabul edilmesine uygulanacaktır.

Madde 17

Bir Akit Taraf veya Bakanlar Komitesi tarafından bu Sözleşmenin eklerine yapılan her değişiklik önerisi, Avrupa Konseyi Genel Sekreterine iletilir ve bu teklif Genel Sekreter tarafından Daimi Komite toplantısından en geç iki ay önce Avrupa Konseyine üye Devletlere, her imzacı Devlete, her Akit Tarafa, Sözleşmenin 19 ncü maddesi hükümleri uyarınca Sözleşmeyi imzalamaya davet edilen her Devlete ve Sözleşmenin 20 nci maddesi hükümleri uyarınca Sözleşmeye katılmaya davet edilen her Devlete bildirilir.

2 — Yukardaki paragraf hükümleri uyarınca getirilen değişiklik önerileri Daimi Komite tarafından incelenecektir. Komite Akit Tarafların 2/3 oy çokluğu ile bu değişiklik önerilerini kabul edebilir. Kabul edilen metin Akit Taraflara iletilecektir.

3 — Akit Tarafların 1/3 ü karşıt görüş bildirmedikçe, her değişiklik, Daimi Komite tarafından kabulünden 3 ay sonra, karşıt görüş bildirmeyen Akit Taraflar bakımından yürürlüğe girecektir.

BÖLÜM VIII

Anlaşmazlıkların Çözümü

Madde 18

1 — Daimi Komite, bu Sözleşmenin uygulanmasından doğan her türlü sorunun dostane çözümünü kolaylaştırmak için en üst düzeyde çaba sarfedecektir.

2 — Bu Sözleşmenin yorumu ve uygulamasında Akit Taraflar arasında ortaya çıkabilecek ve yukarıdaki paragraf hükümleri içinde veya ilgili Taraflar arasında görüşmelerle esasları belirlenmemiş anlaşmazlıklar için, ilgili Taraflar başkaca bir yöntemi öngörmemişse, bunlardan birinin istemi üzerine, hakemliğe başvurulacaktır. Her Taraf bir hakemi ve bu iki hakemde üçüncü bir hakemi tayin edeceklerdir. Bu maddenin 3 üncü paragrafı hükümleri uyarınca, Taraflardan biri, hakemliğe başvurma istemini takip eden üç ay içinde kendi hakemini tayin etmezse, diğer Tarafın istemi üzerine, bu hakem Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi Başkanı tarafından, müteakip üç ay içinde tayin edilecektir. İlk iki hakem üçüncü hakemin seçiminde kendi tayinlerini takip eden üç ay içinde görüş birliğine varamazlarsa, yine aynı yöntem izlenecektir.

3 — Biri Avrupa Ekonomik Topluluğu üyesi iki Akit Taraf arasındaki bir anlaşmazlık durumunda, sadece Sözleşmeye taraf Devlet, hakemliğe başvurma istemini hem üye Devlete hem de Topluluğa ileticek, Üye Devlet ve Topluluk müştereken veya ayrı ayrı anlaşmazlığa taraf olup olmayacaklarını, istem tarihinden itibaren iki ay içinde bildireceklerdir. Belirtilen bu süre içinde böyle bir bildirim vaki olmaması halinde, üye Devlet ve Topluluk, Hakemlik Mahkemesinin oluşturulması ve işleyişine ilişkin hükümlerin, bu anlaşmazlığın giderilmesine uygulanmasında tek ve aynı taraf olarak mütalaa edileceklerdir. Üye Devlet ve Topluluk, müştereken anlaşmazlığa taraf olduklarını bildirdiklerinde de aynı işlem uygulanacaktır.

4 — Hakemlik Mahkemesi, çalışma kurallarını kendisi belirleyecektir. Kararlar oy çokluğuyla alınacaktır. Bu kararlar kesin ve bağlayıcıdır.

5 — Anlaşmazlık halindeki her Akit Taraf kendi hakeminin masraflarını karşılayacak, üçüncü hakemin ve Hakemlik Mahkemesinin diğer masrafları, her iki tarafça eşit paylar halinde karşılanacaktır.

BÖLÜM IX

Son Hükümler

Madde 19

1 — Bu Sözleşme, Avrupa Konseyine üye Devletler ve Avrupa Konseyi üyesi olmayıp Sözleşmenin hazırlığına katılan Devletler ile, Avrupa Ekonomik Topluluğunun imzasına açılacaktır.

Sözleşme, yürürlüğe gireceği tarihe kadar, Bakanlar Komitesi tarafından davet edilen diğer devletlerin de imzasına açık olacaktır.

Sözleşme, onay, kabul veya tasvibe sunulur. Onay, kabul veya tasvip belgeleri, Avrupa Konseyi Genel Sekreterine tevdi edilecektir.

2 — Sözleşme, en az 4'ü Avrupa Konseyi üyesi olan 5 devletin, yukardaki paragraf hükümlerine göre Sözleşme ile bağlı olmayı kabul ettiklerini kesin olarak bildirdikleri tarihi takip eden üç aylık dönemden sonra gelen ayın ilk günü yürürlüğe girecektir.

3 — Sözleşme ile bağlı olmayı kabul ettiklerini sonradan bildiren her devlet veya Avrupa Ekonomik Topluluğu için Sözleşme, onay, kabul veya tasvip olundugunu belirten belgenin Genel Sekretere ulaştığı tarihi takip eden üç aylık dönemden sonra gelen ayın ilk günü yürürlüğe girecektir.

Madde 20

1 — Bu Sözleşmenin yürürlüğe girdiği tarihten sonra Avrupa Konseyi Bakanlar Komitesi, Akit Taraflara danışarak, 19 uncu madde hükümlerine göre Sözleşmeyi imzalamaya davet edilip de henüz imzalamamış olan veya diğer Konsey üyesi olmayan devletleri Sözleşmeye katılmaya davet edebilir.

2 — Katılan her devlet için sözleşme, kabul belgelerinin Avrupa Konseyi Genel Sekreterine ulaştığı tarihi takip eden üç aylık dönemden sonra gelen ayın ilk günü yürürlüğe girecektir.

Madde 21

1 — Her devlet, imza anında veya onay, kabul, tasvip veya katılma belgelerinin tevdi sırasında bu Sözleşmeyi uygulayacağı ülke alanını alanın veya alanlarını belirtebilir.

2 — Herhangibir Akit Taraf, onay, kabul, tasvip veya katılma belgelerinin tevdi sırasında veya daha sonra, Avrupa Konseyi Genel Sekreterine göndereceği bildirim ile Sözleşmenin uygulama alanını, bildirimde belirteceği diğer alanlara ve uluslararası ilişkilerden sorumlu bulunduğu veya adına yetki kullandığı alanlara yaygınlaştırdığını belirtebilir.

3 — Yukardaki paragrafa göre Sözleşme uygulamasına alınan bazı alanlar Genel Sekretere gönderilecek bir bildirim ile uygulama dışına çıkarılabilir. Bu çıkarma işlemi, Genel Sekreterce bu bildirim alınmış tarihten sonraki 6 aylık dönemin sona ermesini takip eden ayın ilk gününden itibaren geçerlidir.

Madde 22

1 — Her devlet, imza anında veya onay, kabul, tasvip veya katılma belgelerinin tevdi sırasında I, II, III no.lu ek listelerde belirtilen muayyen türlerle ilgili bir veya daha fazla çekinceler koyabilir ve/veya çekince ya da çekincelerde anılan türler için IV no.lu ek listede yer alan muayyen bazı öldürme, yakalama ve diğer iş-

letme yöntemleri konusunda çekince veya çekinceler koyabilir. Sözleşmeye genel anlamda çekince konamaz.

2 — 21 nci maddenin 2 nci paragrafında öngörülen bildirimle, bu Sözleşmenin uygulamasını yaygınlaştıran Akit Taraf, bu alanlara ilişkin olarak yukarıdaki paragraf hükümlerine uygun, bir veya daha fazla çekince koyabilir.

3 — Belirtilen bu çekincelerden başka bir çekince konulmaz.

4 — Bu maddenin 1 ve 2 nci paragraflarına göre bir çekince koyan Akit Taraf, Avrupa Konseyi Genel Sekreterine göndereceği bir bildirim ile bu çekincesini kısmen veya tamamen geri alabilir. Geri alma işlemi, çekincenin geri alındığına dair duvarunun Genel Sekreter tarafından alındığı tarihten itibaren geçerlidir.

Madde 23

1 — Her Akit Taraf, Avrupa Konseyi Genel Sekreterine göndereceği bir bildirim ile, bu Sözleşmeden çekildiğini her an bildirebilir.

2 — Bu çekilme işlemi, bildirimden Genel Sekreter tarafından alındığı tarihi takip eden altı aylık dönemden sonra gelen ayın ilk gününde geçerlilik kazanacaktır.

Madde 24

Avrupa Konseyi Genel Sekreteri, Avrupa Konseyine üye devletlere, Sözleşmevi imzalayan her devlete, bu Sözleşmeyi imzalamış ise, Avrupa Ekonomik Topluluğuna ve her Akit Tarafa;

- a) Her imza işlemi,
  - b) Onay, kabul, tasvip veya katılma belgelerinin tevdi edildiğini,
  - c) 19 ve 20 inci maddeler uyarınca, bu Sözleşmenin yürürlüğe giriş tarihlerini,
  - d) 13 ncü maddenin 3 üncü paragrafı uyarınca gönderilen her türlü bilgileri,
  - e) 15 nci madde hükümleri uyarınca düzenlenecek her türlü raporu,
  - f) 16 ncı ve 17 nci maddelere göre kabul edilen her türlü değişiklik veya yeni ekler ile, bu değişiklik veya yeni eklerin yürürlüğe giriş tarihlerini,
  - g) 21 nci maddenin 2 ve 3 ncü paragraf hükümleri uyarınca yapılan her türlü bildirim,
  - h) 22 nci maddenin 1 ve 2 nci paragraf hükümleri uyarınca konulan her türlü çekinceyi,
  - i) 22 nci maddenin 4 ncü paragrafı uyarınca geri çekilen her türlü çekinceyi,
  - j) 23 ncü madde hükümleri uyarınca yapılan her türlü çekilme bildirim ve bu bildirimle göre çekilmenin geçerlilik tarihini.
- Bildirecektir.

Bu Sözleşme, aşağıda imzaları bulunan yetkililerin huzurunda imzalanmıştır.

1979 Eylül'ünün 19 uncu günü Bern'de imzalanmış olan bu Sözleşmenin İngilizce ve Fransızca metinleri, aslına uygun olup, tek kopye halinde Avrupa Konseyi arşivlerinde saklanacaktır. Avrupa Konseyi Genel Sekreteri, tasdik edilmiş birer nüshayı Avrupa Konseyine üye her devlete, Sözleşmeyi imzalayan her devlete, eğer imzalamış ise, Avrupa Ekonomik Topluluğuna ve bu Sözleşmeyi imzalamaya veya kabul etmeye davet edilen her devlete yollayacaktır.

EK LİSTE I

Kesin olarak koruma altına alınan flora türleri.

PTERIDOPHYTA

Aspidiaceae

Diplazium caudatum

(Cav.) Jermy

Kuyruklu Diplazyum

PTERIDACEAE

Pteris serrulata - Forssk

Küçük testere dişli Kanat Eğreltisi

GYMNOSPERMAE

Pinaceae

Abies nebrodensis

(Lojac.) Mattei

Nebroden Göknaı

ANGIOSPERMAE

Alismataceae

Alisma wahlenbergii

(O.R. Holmberk) Juzeçozuk

Kurbaga Kaşığı

BERBERIDACEAE

Gymnospermium altaicum

(Pallas) Spach

BORAGINACEAE

Anchusa crispo Viv.

Kıvırcık Sığır kuyruğu

Myosotis rehsteineri Wartin.

Unutma Beni

Omphalodes littoralis Lehm.

Kumsal beni an

Onasma caespitosum Kotschy

Çim yalancı havacıva

Onasma troodi Kotschy

Çim yalancı havacıva

Solenanthus albanicus

(Degen et al.) Degen, Baldacci

Arnavut Solenanthus'u

Symphytum cycladense Pawl.

Kara kafes

CAMPANULACEAE

Campanula sabatia De Not.

Çan çiçeği

CARYOPHYLLACEAE

Arenaria lithops

Heywood ex McNeill

Kum otu

Gypsophila papillosa P. Porta

Bahar Yıldızı (alçı otu)

Leoflingia taveresiana

G. Samp.

Silene orphanidis Boiss

Yapışkan otu (Nakil)

Silene rothmaleri Pinto de Silva

Yapışkan otu (Nakil)

Silene velutina

Pourret ex Loisel.

Yapışkan otu (Nakil)

CHENOPODIACEAE

Kochia saxicola Guss.

Kohya

Salicornia veneta

Pignatti, Lausi

Salikorn

CISTACEAE

Tuberaria major

(Willk.) Pinto da Silva

Kum gölcüğü

COMPOSITAE

Anacyclus alboranensis

Esteve Chueca, Varo

Bertram

Anthemis glaberrima

(Rech. f.) Greuter

Köpek papatyası

Artemisia granatensis Boiss

Granada Pelini

Artemisia laciniata Wild

Yırtmaçlı Pelin

Aster pyrenaëus Desf. ex DC.

Prene saraypatı

Aster sibiricus L.

Sibirya Saraypatı

Centaurea balearica

J. D. Rodriguez

Balear Peygamber Çiçeği (Gelin düğmesi)

Centaurea haldreichii Halacsy

Gelin Düğmesi

Centaurea horrida Badaro

Korkunç Gelin düğmesi

Centaurea kalambakensis

Frey, Sint.

Gelin düğmesi

Centaurea laotiflora Halacsy

Sütbeyaz çiçekli Peygamber çiçeği

Centaurea Iniaresii Lazaro

Peygamber çiçeği

Centaurea megarensis

Halacsy, Hayek

Peygamber çiçeği

- Centaurea niederi* Heldr.
 Peygamber Çiçeği
Centaurea peucedanifolia
 Boiss. Orph.
 Peygamber çiçeği
Centaurea princeps
 Boiss Heldr.
 Prens peygamber çiçeği
Crepis crocifolia
 Boiss, Heldr.
 Hindiba
Lamyropsis microcephala
 (Moris) Dittrich, Greuter
Leontodon siculus
 (Guss) Finch, Sell
 Arslan dişi
Logfia neglecta
 (Soy-Will.) Holub
Senecio alboranicus Maire
 Kanarya otu
- CONVOLACEAE**
- Convolvulus argyrotamnus*
 Greuter
 Kahkaha Çiçeği
- CRUCIFERAE**
- Alyssum akamasicum*
 B. L. Burtt.
 Kuduz otu
Alyssum fastigiatum Heywood
 Sivri tepeli kuduz otu
Arabis kennedyae Meikle
 Kaz teresi
Biscutella neustriaca Bonnet
 Biskutella
Brassica hilarionis Post
 Hilarianus lahanası
Brassica macrocarpa Guss.
 Büyük meyveli lahana
Braya purpurascens
 (R. Br.) Bunge
Coronopus navasii Pau
Diploxix siettiana Maire
 Diplotoksis
Enarthrocarpus pterocarpus D. C.
Hutera rupestris P. Porta
Iberis arbuscula Runemark
 Hünkarbeğendi (İberya)
- Ionopsidium aceule*
 (Desf.) Reichenb
 Yalancı hercai
Ptilotrichum pyrenaicum
 (Lapeyr.) Boiss
Rhynchosinapis johnstonii
 (G. Samp.) Heywood
Sisymbrium matritense
 P. W. Ball, Heywood
 Bülbül otu
- EUPHORBIACEAE**
- Euphorbia ruscinonensis*
 Boiss
 Sütleğen
- GRAMINEAE**
- Stipa bavarica*
 Martinovsky, H. Ssholz
 Songuç otu
- GROSSULARIACEAE**
- Ribes sardoum* Martelli
- HYPERICACEAE**
- Hypericum aciferum*
 (Greuter) N.K.B. Robson
- IRIDACEAE**
- Crocus cyprius*
 Boiss, Kotschy
 Kıbrıs safranı
Crocus hartmannianus
 Holmboe
 Safran
- LABIATAE**
- Amaracus cordifolium*
 Montr., Auch.
Micromeria taygetea
 P.H. Davis
 Güvercin otu
Ne peta sphaciotica P.H. Davis
 Kedi otu (Kedi nanesi)
Phlomis brevibracteata Turill
 Kısa brakteli Kudüs Adaçayı (Dodak)
Phlomis cypria Post
 Kıbrıs Dodağı
Salvia crassifolia
 Sibth Smith
 Kalın yapraklı Adaçayı
Sideritis cypria Post
 Kıbrıs dağ çayı
Thymus camphoratus

Hoffmanns, Link	PRIMULACEAE
Kafura benzer kekik	Primula apennina Widmer
Thymus carnosus Boiss	Apenin Çuha çiçeği
Etli kekik	Primula egaliksensis Wormsk.
Thymus cephalotos L.	Egaliksen çuha çiçeği
Başlı kekik	RANUNCULACEAE
LEGUMINOSAE	Aquilegia cazorlensis
Astragalus algarbiensis	Heywood
Coss. ex Bunge	Haseki küpesi
Algarbien Geveni	Aquilegia kitaibelii Schott
Astragalus aquilinus Anzalone	Haseki Küpesi
Kartal geveni	Consolida samia P.H. Davis
Astragalus maritimus Moris	Delphinium caseyi B.L. Burt.
Sahil Geveni	Hezeran
Astragalus verrucosus Moris	Ranunculus kykkoensis Meikle
Yumrulu geven	Düğün çiçeği
Cytisus aeolicus Guss. ex Lindl.	Ranunculus weyleri Mares
Sarı Salkım	Düğün çiçeği
Ononis maweana Ball	RUBIACEAE
Kayıskıran (Öküz çanı)	Galium litorale Guss.
Oxytropis deflexa (Pallas) DC.	Yoğurt otu
Oksitropis	SCROPHULARIACEAE
LENTIBULARIACEAE	Antirrhinum charidemi Lange
Pinguicula crystallina	Arslan ağzı
Sibth, Smith	Euphrasia marchesettii
Yağ otu	Wettst. oex Marches.
LILLIACEAE	Gözlük otu
Androcymbium rechingeri	Linaria algarviana Chav
Greuter	Nevruz
Chinodoxa lochiai Meikle	Linaria ficalhoana Rouy
Kar Yıldızı	Nevruz
Muscari gussonei (Parl.) Tod.	SELAGINACEAE
Misk soğanı	Globularia stygia
Scillalmorrisii Meikle	Orph. ex Boiss.
Ada soğanı	Küre çiçeği
ORCHIDACEAE	SOLANACEAE
Ophrys Potschyi	Atropa beatice Wilk
Fleischm. Soo	THYMELAEACEAE
PAPAVERACEAE	Daphne rodriguezii Texidor
Rupicapnos africana	Yabani defne
(Lam.) Pomel	UMBELLIFERAE
PLUMBAGINACEAE	Angelica heterocarpa Lloyd
Armeria rouyana Daveau	Farklı meyveli Melek otu
Çim menekşe	Angelica palustris
Limonium paradoxum Pugsley	(Besser) Hoffmann
Limonium recurvum	Bataklık
C. E. Salmon	Bupleumum kakiskalae Greuter
POLYGONACEAE	Tavşan kulağı
Rheum rhaponticum L.	Ferula cypria Post
Işgın (Çim Ravendi)	Kıbrıs çakışırotu

Laserpitium longiradium
Boiss.
Enguban
Oenanthe conioides Lange
At Tohumu
VALERIANACEAE
Valeriana longi lora Wilk.
Uzun çiçekli Kedi Otu

VIOLACEAE
Viola hispida Lam.
Sert saçlı Menekşe
Viola jaubertiana
Mares, Vigineix
Jobertian Menekşesi

EK LİSTE II

Kesin koruma altına alınan fauna türleri

MEMELİLER
INSECTIVORA (BÖCEKGİLLER)
Talipidae (Köstebekgiller)
Desmana Pyrenaica
(Galemys pyrenaicus)
MICROCHIROPTERA (KÜÇÜK YARASALAR)
Pipistrelus pipistrellus (Cüce Yarasası) hariç bütün türler.
RODENTIA (Kemiriciler)
Sciuridae (Sincapgiller)
Citellus citellus (Tarla sincabı)
CRICETİDAE
Cricetus cricetus (Hamster) cırlak sıçan
HYSTRICİDAE (Oklu kirpigiller)
Hystrix cristata (Oklu kirpi)
CARNIVORA (Etçiller)
Canidae
Canis lupus (Kurt)
Alopex lagopus (Kutup tilkisi, mavi tilki)
Ursidae (Ayıgiller)
bütün türler
MUSTELİDAE (Sansargiller)
Lutreola (Mustela) lutreola (Batalık samuru)
Lutra lutra (Su samuru)
Gulo gulo (Kutup porsuğu, obur)
FELİDAE (Kedigiller)
Lynx pardina (pardellus)
Panthera pardus (Leopar)
Panthera tigris (Kaplan)
ODOBENİDAE (Morsgiller)
Odobenus rosmarus (Mors) Ayıbalığı
PHOCİDAE (Fokgiller)
Monachus monachus (Akdeniz fok balığı)

ARTIODACTYLA (Çift Parmaklılar)
Bovidae (Boynuzlugiller)
Capra aegagrus (Yaban keçisi)
Rupicapra rupicapra ornata (Çengel boynuzlu dağ keçisi)
Ovibos moschatus (Misk sığırı)
ODONTOCETI (Dişli Balinalar)
Delphinidae (Yunus balığıgiller)
Delphinus delphis (Yunus balığı)
Tursiops truncatus (tursio)
Phocaenidae
Phocaena phocaena
MYSTACOCETI (Dişsiz balinalar)
BALAENOPTERİDAE (Çatal kuyruklu balinagiller)
Sibbaldus (Balaenoptera) musculus (Gök balina)
Megaptera novaengliae (longimana, nodosa)
(Kambur balina)
Balaenidae
Eubalaena glacialis
Balaena mysticetus
KUŞLAR
Gavniiformes
Gavidae
bütün türler
PODICİPEDİFORMES
Podicipedidae (Yumurtapıçığıgiller)
Podiceps griseigena (Kızıl boyunlu Dalgıç kuşu)
Podiceps auritus (Kularlı dalgıç kuşu)
Podiceps nigricollis (caspicus) (Kara boyunlu Dalgıç kuşu)
Podiceps ruficollis (yumurta piçi)
PROCELLARIİFORMES (Fırtına kuşları)
Hydrobatidae
Bütün türler

Procellariidae (Fırtına kuşugiller)	FALCONIFORMES (Kartallar)
Puffinus puffinus (siyah gagalı yelkovan)	bütün türler
Procellaria diomedae	GRUIFORMES (Bataklık kuşları)
PELECANIFORMES (Pelikansılar)	Turnicidae (Üç parmaklı bildircingiller)
Phalacrocoracidae (Karabatak giller)	Turnix sylvatica (Üç parmaklı bildircin)
Phalacrocorax pygmaeus (Küçük karabatak)	Gruidae (Turnagiler)
PELECANIDAE (Pelikangiller)	bütün türler
bütün türler	Rahdae (Sutavugugiller)
CICONIIFORMES (Leyleksiler)	Porzana porzana (Benekli su tavuğu)
Ardeidae (Balıkçigiller)	Porzana pusilla (Kurşini bataklık sutavugu)
Ardea purpurea (Erguvan balıkçıl)	Porzana parva (Küçük su tavuğu)
Casmerodius albus (Ergtetta alba) (Büyük beyaz balıkçıl)	Crex crex (Bildircin kılavuzu)
Egretta garzetta (Küçük beyaz balıkçıl)	Porphyrio porphyrio (Saz horozu)
Ardeola ralloides (Alaca Balıkçıl)	Fulica cristata (Sakarmeke)
Bulbucus (Ardeola) ibis (Özük Balıkçılı)	Otididae (Toygiller)
Nycticorax nycticorax (Gece Balıkçılı)	bütün türler
Ixobrychus minutus (Cüce Balaban)	CHARADRIIFORMES (Yağmur kuşları)
Botaurus stellaris (Balaban)	Charadriidae (Yağmurkuşugiller)
CICONIIDAE (Leylekgiller)	Hoplopterus spinosus (Mahmuzlu kız kuşu, dikenli kız kuşu)
bütün türler	Charadriushiatricula (Halkalı yağmurcun)
THRESKIORNITHIDAE	Charadrius dubius (Küçük halkalı yağmurcun)
bütün türler	Charadrius alexandrinus (Yarım halkalı yağmurcun)
PHOENICOPTERIDAE (Flamingogiller)	Charadrius leschenaulti (Büyük yağmurcun)
Phoenicopterus ruber (Flamingo)	Eudromias morinellus (Damgalı yağmurcun)
ANSERIFORMES (Kazılar)	Arenaria interpres (Taşçeviren)
Anatidae (Ördek giller)	Scolopacidae (Çullukgiller)
Cygnus cygnus (Ötücü kuğu)	Gallinago media
Cygnus bewickii (columbianus) (bodur ötücü kuğu)	Numenius tenuirostris (İncegagalı kervan çulluğu)
Anser erythropus (küçük sakarca)	Tringa stagnatilis (Bataklık düdükçünü)
Branta leucopsis (Ak yanaklı kaz)	Tringa ochropus (Yeşil düdükçü)
Branta ruficollis (Sibirya kazı)	Tringa hypoleucos (Beyaz karınlı yeşil bacak düdükçün)
Tadorna tadorna (Suna) (Kuşaklı ördek)	Tringa glareola (Orman düdükçünü)
Tardona ferruginea (Angıt)	Tringa cinerea (Sarı düdükçün)
Marmaronetta (Anas) angustirostris (Yaz ördeği)	Calidris minuta (Küçük kum kuşu)
Somateria spectabilis	Calidris temminckii (Temmink kumkuşu)
Polysticta stelleri	
Histrionicus histrionicus	
Bucephala islandica	
Mergus albellus (Sütlabi)	
Oxyura leucocephala (Dikkuyruk)	

Calidris maritima	CAPRIMULGIFORMES
Calidris alpina (Dağ kumkuşu)	(Çobanaldatanlar)
Calidris ferruginea (Kırmızı kumkuşu)	CAPRIMULGIDAE
	(Çobanaldatangiller)
Calidris alba (Çakıl kuşu)	bütün türler
Limicola falcinellus (Balçık kuşu)	APODIFORMES
Recurvirostridae	APODIDAE
bütün türler	Apus pallidus
Phalaropodidae	Apus melba (Ak karınlı sağan)
bütün türler	Apus caffer
Burhinidae	CORACIFORMES (Kuzgunumsular)
Burhinus codicnemus (Kocagöz)	ALCEDINIDAE (Yalı Çapkını, dere kuşu)
Glareolidae (Bataklık kırlangıçgiller)	Alcedo atthis
bütün türler	MEROPIDAE
Laridae (Martıgiller)	Merops apiaster (Arı kuşu)
Pagophila eburnea (Pembe gagalı martı)	CORACIDAE (Gök kuzgunugiller)
Larus audouinii (Pembe gagalı martı)	Coracias garrulus (Gök kuzgun, mavi kuzgun, yeşil karga)
Larus melanocephalus (Akdeniz martısı)	UPOPIDAE
Larus genel (İnce gagalı martı)	Ppops epops (İbibik) (Hüthüt, Çavuş kuşu)
Larus minutus (Küçük martı)	PICIFORMES
Larus (Xenia) Sabini	bütün türler
Chlidonias niger (Siyah deniz kırlangıcı)	PASSERIFORMES (Ötücü kuşlar)
Chlidonias leucopterus (Akkanatlı deniz kırlangıcı)	ALAUDIDAE (Tarlakuşugiller)
Chlidonias hybrida (Bıyıklı deniz kırlangıcı)	Calandrella brachydactyla (Kısa parmaklı tarla kuşu)
Gelochelidon nilotica	Calandrella rufescens (Küçük tarla kuşu)
Hydroprogne caspia (Hazer kırlangıcı)	Melanocorypha calandra (Boğmaklı kuş)
Sterna hirundo (Adi deniz kırlangıcı)	Melanocorypha leucoptera (Akkanatlı tarla kuşu)
Sterna paradisaea (macrura) (Kıyı kırlangıcı)	Melanocorypha yeltoniensis (Kara tarla kuşu)
Sterna dougallii	Galerida theklae (Tepeli tarla kuşu)
Sterna albifrons (Ak alınlı Deniz kırlangıcı)	Eremophila alpestris (Kulaklı tarla kuşu)
Sterna sandvicensis	HIRUNDINIDAE (Kırlangıçgiller)
COLUMBIFORMES (Güvercinler)	bütün türler
Pteroclididae	MOTACILLIDAE
bütün türler	(Kuyruksallayangiller)
CUCULIFORMES (Guguksular)	bütün türler
CUCULIDAE (Gugukkuşugiller)	Lanidae (Örümcekkuşugiller)
Clamator glandarius (Tepeli guguk)	bütün türler
STRIGIFORMES (Baykuşlar)	Bombycillidae (İpekkuyruk kuşugiller)
bütün türler	Bombycilla garrulus (İpekkuyruk kuşu)

Cinclidæ (Su Karatavuğugiller)	Emberiza leucocephala (Akbaşlı yelve)
Cinclus cinclus (Su Karatavuğu)	Emberiza cirrus (Kara gerdanlı kiraz kuşu)
Troglodytidae (Çit Kuşugiller)	Emberiza cineracea (Kül rengi yelve)
Troglodytes troglodytes (Çit kuşu)	Emberiza caesia
Prunellidæ (Şarkıcıkkuşugiller)	Emberiza cia (Kara yelvesi)
bütün türler	Emberiza schoeniclus (Sazlık yelvesi)
Muscicapidae (Sinekkapangiller)	Emberiza melanocephala (Kiraz kuşu)
Turdinae (Ardıç kuşugiller)	Emberiza aureola
Saxicola rubetra (Vinlayan kuyruk-kapan)	Emberiza pusilla (Cüce yelve)
Saxicola torquata (Takırdayan kuyruk-kapan)	Emberiza rustica
Oenanthe oenanthe (Kuyrukkapan)	Plectrophenax nivalis (Kar yelvesi)
Oenanthe pleschanka (Ieucomela)	Calcarius lapponicus
Oenanthe hispanica (Kara kulaklı taş öpen)	FRINGILLIDAE (İspinozgiller)
Oenanthe isabellina (Taş öpen)	Carduelis chloris (Flurya)
Oenanthe leucura	Carduelis carduelis (Saka kuşu)
Cercotrichas galactotes (Yelpaze kuyruklu bülbül)	Carduelis spinus (Kara başlı iskete)
Monticola saxatilis (Kaya ardıcı)	Carduelis flavirostris (Sarı gagah keten kuşu)
Monticola solitarius (Gök ardıç)	Carduelis cannabina (Kenevir kuşu)
Phoenicurus ochruros (Ev kızilkuyruğu)	Carduelis flammea
Erithacus rubecula (Nar bülbülü)	Carduelis hornemanni
Phoenicurus phoenicurus (Bahçe kızilkuyruğu)	Serinus citrinella
Luscinia megarhynchos (Bülbül)	Serinus serinus (İskete)
Luscinia luscinia (Ardıç bülbülü)	Loxia curvinobkna (Çaprazgaga)
Luscinia (Cyanosylvia) svecica (Buğ-daycıl Bülbül)	Loxia pityopsittacus (Çaprazgaga ispinoz)
Tarsiger cyanurus	Loxia leucoptera (Çift çizgili Çapga. İspi.)
SYLVIINAE (Ötegegiller)	Pinicola enucleator (Çam ispinozu)
bütün türler	Carpodacus erythrinus (Al renkli şakrak kuşu)
REGULINAE (Çahkuşugiller)	Rhodopechys githaginea
bütün türler	Coccothraustes coccothraustes (Kocabas)
MUSCICAPINAE (Sinekkapangiller)	Ploceidae
bütün türler	Petronia petronia (Kaya serçesi)
TIMALIINAE	Montrifringilla nivalis (Kar ispinozu)
Panurus biarmicus (Bıyıklı baştan-kara)	STURNIDAE (Sığırcık-giller)
PARIDAE (Baştankaragiller)	Sturnus unicolor (Kara sığırcık)
bütün türler	Sturnus roseus (Pembe sığırcık)
SITTIDAE (Sıvacıkkuşugiller)	ORIOOLIDAE (Sarı asma-giller)
bütün türler	Oriolus oriolus (Sarı asma)
CERTHIIDAE (Tırmaşıkkuşugiller)	
bütün türler	
EMBERIZIDAE (Yelve-giller)	
Emberiza citrinella (Sarı yelve)	

- CORVIDAE (Kargagiller)**
Perisoreus infaustus (Sibirya kargası)
Cyanopica cyanus
Nucifraga caryocatactes (Kökner kargası)
Pyrrhocorax pyrrhocorax (Kırmızı gagalı dağ kargası)
Pyrrhocorax graculus (Sarı gagalı dağ kargası)
- REPTILES (SÜRÜNGENLER)**
Testudines (Kaplumbağalar)
Testudinidae (Karakaplumbağagiller)
Testudo hermanni (Hermann kaplumbağası)
Testudo graeca (Yunanistan kaplumbağası)
Testudo marginata
EMYDIDAE (Tatlı su kaplumbağasıgiller)
Emys orbicularis (Avrupa bataklık kaplumbağası)
Mauremys caspica (Bataklık kaplumbağasıgiller)
Dermochelys coriacea (Dev deniz kaplumbağası)
- CHELONIIDAE (Deniz kaplumbağaları)**
Caretta caretta (Karet Kaplumbağası)
Lepidochelys kempii (Atlas Okyanusu kuruşini deniz kaplumbağası)
Chelonia mydas (Çorba kaplumbağası)
Eretmochelys imbricata (Kiremitli kaplumbağa)
- SAURIA**
GEKKONIDAE (Gekogiller)
Cyrtodactylus kotschy (Yaprak parmak Geko)
CHAMAELEONTIDAE (Bukelemungiller)
Chamaeleo chamaeleon (Bukelemun)
- LACERTIDAE**
(Özkertenkelegiller)
Algyroides marchi
Lacerta lepida (Cüce çit kertenkelesi)
Lacerta parva (Cüce çit kertenkelesi)
Lacerta simonyi (Küçük kertenkele)
Lacerta princeps (Zagros Kertenkelesi)
Lacerta viridis (Yeşil kertenkele)
Podarcis muralis (Duvar kertenkelesi)
Podarcis lilfordi
Podarcis sicula
Podarcis filfolensis
- SCINCIDAE**
Ablepharus kitaibelli (Johannis Kertenkelesi)
- OFHIDIA (Yılanlar)**
COLUBRIDAE (Su yılanları)
Coluber hippocrepis
Elaphe situla
Elaphe quatu erlineata (Dört çizgili yılan)
Elaphe longissima (Eskülap yılanı)
Coronella austriaca (Taçlı yılan)
- VIPERIDAE (Engerekgiller)**
Vipera ursinii (Çayır engereği)
Vipera latasti
Vipera ammodytes (Akdeniz kum engereği)
Vipera xanthina (Engerek)
Vipera lebetina (Sarı engerek)
Vipera kaznakovi (Kırmızı Engereği)
- AMPHIBIANS (İki Yaşamlılar)**
CAUDATA (Kuyruklular)
SALAMANDRIDAE
(Semendergiller)
Salamandra (*Mertensiella*) *luschani* (Luschan Semenderi)
(Karasemenderi)
Salamandrin terdigitata (Gözlüklü semender)
Chioglossa lusitanica (Portekiz semenderi)
Triturus cristatus (Taraklı Semender Pürtüklü semender)

PROTEIDAE (Mağara Semendirigiller)	Pelobates fuscus (Sarımsak kurbağası)
Proteus anguinus (Mağara semenderi)	BUFONIDAE (Kara kurbağasıgiller)
ANURA (Kuyruksuz kurbağalar - Kuyruksuzlar)	Bufo calamita (Haçlı karakurbağası)
DIECOGLOSSIDAE (Teker dilli kurbağagiller)	Bufo viridis (Yeşil Karakurbağası - Gece kurbağası)
Bombina variegata (Sarı karınlı teker dilli kurbağa)	HYLIDAE (Ağaçkurbağasıgiller)
Bombina bombina (Kırmızı kurbağa)	Hyla arborea (Ağaç kurbağası)
Alytes obstetricans (Ebe kurbağa)	RANIDAE (Su kurbağasıgiller)
Alytes cisternasii	Rana arvalis (Magrip Kurbağası)
FELOBATIDAE (Çamur kurbağasıgiller)	Rana dalmatina (Çevik su kurbağası)
Pelobates cultripes	Rana latastei

EK LİSTE III

Korunan Fauna Türleri

MEMELİLER	Mustela erminea (Kakım)
INSECTIVORA (Böcekçiller)	Mustela nivalis (Gelincik)
ERINACEIDAE (Kirpigiller)	Putorius (Mustela) putorius (İltis, kokar gelincik)
Erinaceus europaeus (Kirpi)	Martes martes (Ağaç sansarı)
SORICIDAE	Martes foina (Kaya sansarı, ev sansarı)
bütün türler	VIVERRIDAE (Misk kedisi giller)
MICROCHIROPTERA (Küçük Yarasa lar)	bütün türler
VESPERTILIONIDAE (Yassı burunlu yarasagiller)	FELIDAE (Kedigiller)
Pipistrellus pipistrellus (Cüce Yarasa)	Felis catus (silvestris) (Yaban kedisi)
DUPLICIDENTATA (Çift dişliler)	Lynx lynx (Vaşak)
LEPORIDAE (Tavşangiller)	PHOCIDAE (Fokgiller)
Lepus timidus (Kara tavşanı)	Phoca vitulina (Fok)
Lepus capensis (europaeus) (Tavşan)	Pusa (Phoca) hispida
RODENTIA (Kemiricigiller)	Pagophilus groenlandicus (Phoca groenlandica)
SCIURIDAE (Sincapgiller)	Erignathus barbatus
Sciurus vulgaris (Sincap)	Halichoerus grypus
Marmota marmota (Dağsıçanı)	Cystophora cristata (Balonlu fok)
CASTORIDAE (Kunduzgiller)	ARTIODACTYLA (Çift parmaklılar)
Castor fiber (Kunduz)	SUIDAE (Domuzgiller)
GLIRIDAE (Yedi uyuklayangiller)	Sus scrofa meridionalis (Yaban domuzu)
bütün türler	CERVIDAE (Geyikler)
MICROTIDAE	bütün türler
Microtus rattachiceps (Oeconomus)	BOVIDAE (Boynuzlugiller)
Microtus nivalis (Iehurnii)	Ovis aries (musimon, ammon) (Tanrıdağı koyunu)
CETACEA (Balinalar)	Capra ibex (Alp keçisi)
Ek liste II'de belirtilmiyen bütün türler	Capra pyrenaica
CARNIVORA (Etçiler)	Rupicapra rupicapra (Dağ keçisi)
MUSTELIDAE (Sansargiller)	
Meles meles (Porsuk)	

KUŞLAR

Aşağıdakiler hariç Ek Liste II'de belirtilmiyen bütün türler.

- Larus marinus (Büyük karabaşlı martı)
- Larus fuscus (Karamartı)
- Larus argentatus (Gümüşsel martı)
- Columba palumbus (Tahtalı güvercin)
- Passer domesticus (Serçe)
- Sturnus vulgaris (Sığırcık)

- Garrulus glandarius (Kestane kargısı)
- Pica pica (Saksağan)
- Corvus monedula (Küçük karga)
- Corvus frugilegus (Ekin kargası)
- Corvus corone (corone and cornix) (Leş kargası)

SÜRÜNGENLER

- Ek liste II'de belirtilmeyen bütün türler.
- AMFİBİYALAR (İki yaşamlılar)
- Ek liste II'de belirtilmiyen bütün türler.

EK LİSTE IV**Yasaklanan Av Metod ve Araçları ile Diğer Yasak İşletme Şekilleri MEMELİLER**

- İlmek kapanlar
- Gözleri körletilmiş ve sakat edilmiş mühre olarak kullanılan canlı hayvanlar
- Teypler
- Öldürücü veya uyuşturucu elektrikli aletler
- Yapay ışık kaynakları
- Aynalar ve göz kamaştırıcı diğer cisimler
- Hedef aydınlatıcı aletler
- Gece atışları için kullanılan, hedefi gösteren veya elektronik olarak hedefi büyültten nişan alma aletleri (nişan dürbünleri)
- Patlayıcı maddeler (1)
- Ağlar (2)
- Sandık tuzaklar (2)
- Zehirli veya bayıltıcı yemler
- Cazlama veya tütsüleme
- Şarjörü ikiden fazla kartuş alabilen yarı otomatik veya otomatik silahlar
- Uçaklar
- Hareket halindeki motorlu araçlar

KUŞLAR

- İlmek tuzaklar (1)
- Ökseler
- Öltalar
- Gözleri köredilmiş veya sakat edilmiş mühre ve çığırkan olarak kullanılan canlı kuşlar
- Teypler
- Öldürücü veya bayıltıcı elektrikli aletler
- Yapay ışık kaynakları
- Aynalar veya göz kamaştırıcı diğer cisimler
- Hedefi aydınlatan aletler
- Gece atışları için kullanılan hedefi gösteren veya elektronik olarak hedefi büyültten nişan alma aletleri (nişan dürbünleri)
- Patlayıcı maddeler
- Ağlar
- Sandık tuzakları

(1) Balina avı hariç

(2) Kitle halinde veya seleksiyon dışı yakalama veya öldürme için kullanıldığında.

(3) 58° N nin kuzeyindeki Lagopus hariç.

- Zehirli veya bayılcı yemler
- Şarjörü iki kartuştan fazla alabilen yarı otomatik veya otomatik silahlar
- Uçaklar
- Hareket halindeki motorlu araçlar

**EK LİSTE II'DE YER ALAN - ANCAK ÜLKEMİZ ŞARTLARINDA KESİN
KORUMA ALTINA ALINAMAYACAK FAUNA TÜRLERİ İLE EK LİSTE
IV'DE YER ALAN AV METOD VE ARAÇLARINA DAİR İTİRAZİ KAYIT
LİSTESİ
EK LİSTE II**

Kesin Koruma Altına Alınan Fauna Türleri

A — MEMELİLER :

RODENTIA

Sciuridae

Citellus Citellus

Tarla Sincabı

CARNIVORA

Canidae

Canis Lupus

Kurt

Ursidae

Ayigiller

ARTIODACTYLA

Bovidae

Capra aegagrus aegagrus

Yaban keçisi

Suidae

Sus scrofa meridionalis

Yaban domuzu

B — KUŞLAR

ANSERIFORMES

Anatidae

Anser erythropus

Küçük sakarca

Tadorna tadorna

Suna

Tadorna ferruginea

Angıt

Oxyura leucocephala

Dikkuyruk

CHARADRIIFORMES

Scelopacidae

Callinago media

Sultani su çulluğu

COLUMBIFORMES

Pteroclididae

Pterocles alchata

Kıkırlık

Pterocles orientalis

Kum bağırtlağı

C — SÜRÜNGENLER

TESTUDINES

Testudinidae

Testudo hermanni

Hermann Kaplumbağası

Testudo graeca

Yunan Kaplumbağası

Testudo marginata

D — KURBAĞALAR

ANURA

Ranidae

Rana arvalis

Rana dalmatiana

Rana latastei

Magrip kurbağası

Çevik su kurbağası

EK LİSTE IV

Yasaklanan Av Metod ve Araçlar ile Diğer Yasak İşletme Şekilleri

MEMELİLER

Şarjörü ikiden fazla kartuş alabilen yarı otomatik veya otomatik silahlar.